

VEDLEGG
KULTURMINNEPLAN

Østre Toten
kommune

VEDLEGG KULTURMINNEPLAN

Østre Toten
kommune

Innholdsfortegnelse

ORDFORKLARINGER	s. 3
KULTURMINNEFORVALTNINGEN	s. 4
- Lover, planer, konvensjoner og strategier - Aktører, roller og ansvar i Kulturminneforvaltningen	
BYGGESKIKK	s. 12
- Bygningsmaterialer og teknikker - De andre husa på gården	
LISTE OVER ULIKE REGISTRERINGER, PUBLIKASJONER OG DOKUMENTASJONER	s. 17
- Informasjon fra fylkeskommunen	
HVOR FINNE LOKALHISTORISK INFORMASJON?	s. 26
LISTE OVER KULTURMINNER I ØSTRE TOTEN	s. 27
LISTE OVER VERNEDE BYGG FRA 1923	s. 35
STØTTEORDNINGER FOR KULTURMINNEVERNET	s. 36
LOKALE OG REGIONALE AKTØRER INNEN KULTURMINNEVERNET	s. 41

Ordforklaringer kulturminnevern

Med **kulturminner** menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til.

Med **kulturmiljøer** menes områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng.

Kulturminner deles inn materielle og immaterielle minne, faste og løse kulturminner.

Faste kulturminner er faste, ikke rørlige spor i naturen etter menneskelig virksomhet. Den største gruppa er bygninger av alle slag, men det omfatter også veier, bruer, forsvarsverk, gruver, graver og bautasteiner, brygger, båtsett, hager o.a

Immaterielle kulturminner er alle former for muntlige og nedskrevne overleveringer. Arkivsaker, folketro, sagn og eventyr, viser og folkemusikk, stedsnavn og tradisjon knyttet til arbeid, fest og lek, kunnskap om medisin og nytteplanter o.a. Film, foto og lydbånd hører også hjemme her.

Løse kulturminner er ikke-jordfaste gjenstander som redskap, møbler og annet huskeråd, klær, leker, pyntesaker, bøker, våpen o.a.

Fornminner er materielle minner fra førhistorisk tid, vikingtida og middelalderen fram til reformasjonen i 1537.

Med **kulturmiljøer** menes områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet eller sammenheng, som for eksempel bygningsmiljøer i byer eller tettsteder og jord-, skog- og seterlandskap. Begrepet omfatter alle grader av kulturpåvirkning, også landskapssammenhenger det knytter seg hendelser, tro og tradisjon til.

Landskapet rundt oss består både av natur, preget av tidligere tiders utnyttelse for overlevelse, kommunikasjonsårer og boformer. Dette landskapet som er preget av menneskelig virksomhet kaller vi **kulturlandskap**.

Kulturarv brukes som en samlebetegnelse for materiell og immaterielle kultur. Begrepet kulturarv blir særlig brukt i samarbeidet mellom kulturminneforvaltningen, arkivverket og museumssektoren, sammen med kommunene og lokale lag og foreninger.

Kulturminneforvaltningen

Lowverk, konvensjoner, planer og strategier

LOV AV 9. JUNI 1978 OM KULTURMINNER

Viktige paragrafer

§ 5 gir rett til å fatte særskilte fredningsvedtak for kulturminne etter 1537.

§ 6 setter en sikringssone på 5 meter rundt et fredet kulturminne.

§8 Gir pålegg om samarbeid med og meldeplikt til rette forvaltningsinstans

§9 og § 10 inneholder krav om undersøkelsesplikt i forbindelse med igangsetting av større arbeid.

Loven slår fast at den ansvarlige for tiltaket må dekke kostnader til utgravinger, registreringer og utgravinger.

Paragrafene får konsekvenser for kommunene i arealplanleggingen. I utarbeiding av kommune- og reguleringsplaner skal kommunene samarbeide med vernestyresmaktene.

Formål

Kulturminner og kulturminnemiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som en del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressursene som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet

Forvaltningsansvar

Riksantikvaren, de arkeologiske landsdelsmuseene og fylkeskommunene har forvaltningshjemmel etter kulturminneloven. Kommunene kommer først og fremst inn som høringsinstans i fredningssaker.

LOV OM PLANLEGGING OG BYGGESAKSBEHANDLING AV 27.JUNI 2008

Viktig paragraf

§ 18 sier at dersom kommunen selv ikke innser at det er viktig å sikre kulturminnene sine gjennom planleggingsarbeid, kan fylkeskommunen gå inn og utføre planleggingsoppgavene. Det må gjøres i samarbeid med staten.

Formål

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravet til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekst -vilkår og estetisk utforming av omgivelsene.

Forvaltningsansvar

Ansvar for planlegging etter loven ligger til kommunestyrene, regionale planmyndigheter og Kongen. *Kommunestyret skal vedta en kommunal planstrategi, kommuneplan og reguleringsplan.*

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn. Det kan utarbeides kommunedelplaner for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.

Arealplanen i kommuneplanen er juridisk bindende. Den bør derfor være mest mulig konkret. Kommunen bør plote inn viktige arealer for vern. Reguleringsplanen eller fredningsforslaget må utarbeides for de fire årene planen gjelder for.

JORDLOVEN

LOV OM DEN NORSKE KIRKE (KIRKELOVEN) AV 7.JUNI 1996

LOV AV 11. APRIL 1980 OM MÅLBRUK I OFFENTLIG TJENESTE

LOV AV 9.JUNI 1989 OM AVLEVERINGSPLIKT FOR ALLMENT TILGJENGELIGE DOKUMENT (PLIKTAVLEVERINGSLOVA)

LOV OM STADNAVN

INTERNASJONALE KONVENSJONER

Konvensjonen om vern av kulturminner i tilfelle væpnet konflikt, Unesco 1954 (Haag-konvensjonen)

Konvensjonen for vern av verdens kultur- og naturarv, Unesco 1972 (Verdensarvkonvensjonen)

Konvensjonen om vern av Europas faste kulturminner, Europarådet 1985 (Granada-konvensjonen)

Konvensjonen om vern av den arkeologiske kulturarv, Europarådet 1992 (Valletta-konvensjonen/
Maltakonvensjonen)

NASJONALE MÅL OG FØRINGER

Stortingsmelding nr. 16 (2004).
Leve med kulturminner.

Stortingsmelding nr. 35(2013)
Framtid med fotfeste.

Målene blir presentert i Riksantikvarens årlige prioriteringsbrev til fylkeskommunene

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer skal forvaltes og ivaretas som bruksressurser og grunnlag for opplevelse og videreutvikling av fysiske omgivelser.

Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljøer skal ivaretas i et langsiktig perspektiv som kunnskapsressurser og som grunnlag for opplevelser:

- Tapet av kulturminner og kulturmiljøer skal minimaliseres. Innen 2020 skal det foreligge oversikter over verneverdige kulturminner og kulturmiljøer for hver kommune som grunnlag for å prioritere et utvalg som bør tas vare på.
- Et prioritert utvalg av automatisk fredede og arkeologiske kulturminner skal ha et ordinært vedlikeholdsnivå innen 2020.
- Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljøer skal være vedtaksfestet innen 2020.
- Freda bygninger, anlegg og fartøy skal ha et ordinært vedlikeholdsnivå innen 2020.

PLANER OG STRATEGIER

Kulturarvstrategi for Oppland 2015–2020

Formål

Kulturarvstrategien skal definere regionale langsiktige og overordnede mål for kulturvernarbeidet i Oppland fylkeskommune fram mot 2020. Strategien skal danne grunnlag for å nå nasjonale og regionale mål gjennom å arbeide målrettet, strategisk og effektivt.

Overordna mål

Kulturarven i Oppland skal være sikret for fremtidige generasjoner. Den skal gi oss identitet og tilhørighet, være høyt verdsatt og brukes som grunnlag for opplevelser og verdiskaping.

Målene skal nås ved

- Forvalte kulturarven i et helhetlig og langsiktig samfunnsperspektiv.
- Ivareta hensynet til vern og utvikling på en balansert måte.
- Bruke kulturarv som ressurs i kultivklingsarbeid.
- Legge til rette for at mangfoldet av kulturminner står sentralt i utviklingen av levende lokalsamfunn og som grunnlag for bred verdiskaping.
- Styrke innsatsen mot ødeleggelse og skade på kulturminner som følge av klimaendringer.
- Jobbe for at eiere av kulturminner får bedre rammebetingelser.
- Drive aktiv formidling.
- Utvikle nye former for samhandling, både eksternt og internt.
- Være aktiv i å påvirke nasjonal kulturminnepolitikk.

Strategiske mål

Bevaring og sikring

Et representativt utvalg av kulturminner skal være sikret og ha god tilstand.

Forvaltning

Kulturminneforvaltningen skal utøve en effektiv, kunnskapsbasert og innovativ forvaltning.

Formidling

Interessen for og kunnskapen om kulturminner skal være stor i Oppland.

Verdiskaping

Kulturarven skal være blant de viktigste ressursene for verdiskaping i Oppland.

Aktører, roller og ansvar i Kulturminneforvaltningen

STATSFORVALTNINGEN

Klima- og miljødepartementet

Klima- og miljødepartementet utformer den nasjonale kulturminnepolitikken.

Departementets kulturminneavdeling har ansvar for å følge opp internasjonale konvensjoner for kulturminneområdet som Norge enten har ratifisert eller godkjent.

Kulturminneavdelingen har etatsstyringsansvar for Riksantikvaren og skal ivareta departementets kontakt mot den regionale kulturminneforvaltningen, treffer endelig avgjørelse i plansaker der det er innsigelse.

Departementet har også ansvar for oppfølging og utvikling av Norsk kulturminnefond, hvor rentene av fondskapitalen tildeles fondet gjennom eget tildelingsbrev fra Klima- og miljødepartementet. Midlene brukes til tildeling av prosjektmidler og drift av fondet.

RIKSANTIKVAREN

Riksantikvaren har som direktorat for kulturminneforvaltning under Klima- og miljødepartementet ansvar for gjennomføringen av den statlige kulturminnepolitikken.

Riksantikvaren har ansvar for å gjennomføre statlig kulturminnepolitikk, og har i den sammenhengen et overordnet kulturminnefaglig ansvar for arbeidet til fylkeskommunene, Sametinget, forvaltningsmuseene og Sysselmannen på Svalbard som regionale styresmakter for kulturminner.

Direktoratet skal legge til rette for at kommunene innarbeider kulturminneinteressene i sine planer og forvalter kulturminner, kulturmiljøer og landskap som viktige ressurser og miljøelementer. Riksantikvaren kan i visse tilfeller fremme innsigelse dersom nasjonale kulturminneinteresser er truet.

REGIONALFORVALTNINGEN

Fylkeskommunene og Sametinget

Regional kulturminneforvaltning er i arealplansammenheng fylkeskommunene, Sametinget og Oslo kommune/Byantikvaren. Disse er i forskrift delegert myndighet etter kulturminneloven og er kommunenes samarbeidspartner i saker etter plan- og bygningsloven.

Regional kulturminneforvaltning deltar i kommunens planlegging med veiledning, kulturminnefaglige innspill, vurderinger og uttalelser til planforslag.

Nasjonale mål og retningslinjer formidles, og man skal se til at disse følges opp i planforslagene. Dersom planforslagene truer regionale og nasjonale kulturminneinteresser, skal regional kulturminneforvaltning fremme innsigelse, eventuelt varsle Riksantikvaren i de tilfeller der nasjonale kulturminneinteresser er truet.

Har delegert myndighet i flere saker som angår kulturminner og har ansvar for iverksetting og oppfølging av nasjonal kulturminnepolitikk.

Fylkeskommunene, som oftest ved Fylkeskonservatoren, har bl.a. ansvaret for forvaltningen av etterreformatoriske, fredete kulturminner. Regionalforvaltningen har også anledning til å foreta midlertidig fredning etter kulturminneloven.

Regionalforvaltningens fagfolk er rådgivere for kommunene og andre som ønsker veiledning, og de arbeider ofte nært opp mot Riksantikvaren som direktorat for kulturminneforvaltning.

I plansaker representerer regionalforvaltningen kulturminnemyndigheten med innsigelsesrett overfor reguleringsplan og bindende kommunedelplan. Det vil si at det er fylkeskommunen som fremmer innsigelse etter å ha samordnet aktuelle innspill fra andre med delegert myndighet etter kulturminneloven, f.eks. Riksantikvaren eller et sjøfartsmuseum. Innsigelse betyr at vedkommende offentlige myndighet kan stoppe planen. Om man fylkespolitisk velger å ikke vedta en innsigelse i en plansak som berører kulturminner av nasjonal eller vesentlig regional interesse, skal Fylkeskommunen/Sametinget varsle Riksantikvaren, som på et selvstendig, faglig grunnlag skal vurdere å fremme innsigelse. Hvis det ikke oppnås enighet ved dialog eller formell mekling hos Fylkesmannen, er det Kommunaldepartementet som avgjør saken.

FORVALTNINGSMUSEER, SYSSELMANNEN OG NORSK INSTITUTT FOR KULTURMINNEFORSKNING

Kulturminneforvaltningen på Svalbard blir administrert av Sysselmannen, i henhold til svalbardmiljøloven. De fem arkeologiske museene i Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø administrerer utgravinger og undersøkelser av arkeologiske kulturminner. Sjøfartsmuseene i Oslo, Stavanger og Bergen, Vitenskapsmuseet i Trondheim og Tromsø museum har ansvar for marinearkeologien.

Norsk institutt for kulturminneforskning er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen kulturminneforskning og har ansvar for arkeologiske undersøkelser av kulturminner fra middelalderen, inkludert kirker, klostre, borger og byanlegg.

LOKALFORVALTNINGEN

Kommunene

Kommunen er plan- og bygningsmyndighet og dermed ansvarlig for at nødvendig arealplanlegging finner sted og at kulturminneinteresser innarbeides i planene. Den skal se til at lovfestet og tilfredsstillende samarbeid med regional kulturminneforvaltning finner sted. Kommunen skal håndheve vedtatte planer.

Som kulturminneforvalter har kommunene ingen formell rolle etter kulturminneloven, bortsett fra Byantikvaren i Oslo, som forvalter myndighet for Oslo by som fylkeskommune. Kommunene har imidlertid ansvar for å verne lokalt og regionalt viktige kulturminner etter plan- og bygningsloven ved regulering til bevaring/vedta hensynssoner. De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging, vedtatt i kongelig resolusjon den 12. juni 2015, har slått fast at kommunene har hovedansvaret for å identifisere, verdisette og forvalte verneverdige kulturminner i tråd med nasjonale mål, det vil si at tapet av verneverdige kulturminner skal minimaliseres. I kulturminnelovens formålsparagraf står det også at loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner og at når det etter annen lov treffes vedtak som påvirker kulturminneressursene, skal det legges vekt på kulturminnelovens formål. I tillegg har kommunene myndighet etter flere særlover som angår kulturminner, blant annet som lokal landbruksmyndighet og som økonomisk ansvarlig for vedlikehold av kirker og kirkegårder. Kommunene forvalter også ulike tilskuddsordninger i sammenheng med statlige, regionale og kommunale satsingsområder. Når det gjelder lokale museum og lokalhistoriske arkiv har kommunene en sentral rolle gjennom eierskap og/eller som finansiell bidragsyter. Mange kommuner samarbeider med aktive historielag og andre for å ta vare på lokalhistorien.

FYLKESMANNEN

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunene overholder plan- og bygningslovens bestemmelser og at regionale og statlige fagmyndigheter, herunder kulturminneforvaltning, medvirker i kommunens planarbeid. Dersom det er reist innsigelse, har fylkesmannen ansvaret for mekling. Fylkesmannen er dessuten klagemyndighet for kommunale enkeltvedtak vedrørende reguleringsplaner, samt i bygge- og delingssaker. Videre har fylkesmannen innsigelsesmyndighet når det gjelder landskapshensyn, slik også fylkeskommunen har.

MUSEUM

Samfunnsrolle:

Utvikle og formidle kunnskap om menneskers forståelse av og samhandling med sine omgivelser. Museene skal gi både kunnskap og opplevelser. De skal være tilgjengelige for alle og være relevante og aktuelle samfunnsinstitusjoner som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.

Museenes samfunnsrolle er relativt generelle og åpne, men de politiske føringene er tydelige på at museumssektoren må bli mer demokratisk og inkluderende. Dette i motsetning til et hegemoni der man alene har makt til å bestemme kulturelle verdier og uttrykksformer på bekostning av andre.

Museene skal være profesjonelle og aktuelle institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle med planer og strategier for faglig utvikling og nytenking innen forvaltning, forskning og formidling.

Museene skal reflektere et mangfold av perspektiver og virkeligheter.

Byggeskikk

BYGNINGSMATERIALER OG TEKNIKKER

Fundamentering

I gammel tid bygde de huset direkte på jordbakken. Etterhvert ble det vanlig å legge steiner under huset for å unngå at det kom inn vann. Som gulv ble det brukt jord eller leire som ble stampet hardt. På 1700-tallet ble det tatt i bruk mer grundig fundamentering med gråsteinsmurer.

Lafting

Lafting var den dominerende byggemåten i Norge gjennom middelalderen og frem til slutten av 1800-tallet. I resten av Europa var utmurt bindingsverk mest vanlig. De eldste laftehusene i vårt distrikt stammer fra 1600-tallet.

Rik tilgang på barskog og kvasse bearbeidingsredskaper av jern ga grunnlag for lafteteknikkens dominerende plass i norsk byggeskikk. Furu ble som regel foretrukket som materiale i laftede hus, fortrinnsvis rettvekste stokker med mest mulig malmved, men tettvokst gran av god kvalitet kunne også brukes. Lautre kunne brukes til stolper. De rettvoxene bartrærne kan ved hjelp av meddraget legges oppå hverandre til tette vegger, sammenholdt i hjørnene ved hjelp av laftehogget.

Opprinnelig ble den runde stokken brukt uten videre bearbeiding, men utover i middelalderen ble det også vanlig å hugge stokkene i en oval form. Ved at en del av yteveden ble hugd bort, reduserte man faren for oppsprekking på sideflatene.

Etter ca. 1700 ble paneling av husene vanlig, og stokkene ble flathugd eller skåret på de sidene som skulle danne loddrette veggflater. Utover 1800-tallet begynte man å kløyve tømmeret i flere stokker (plankelaft) og etter hvert også å pløye not og fjær i stokkene (pløyd laft).

Datering

Utformingen av laftehodene har forandret seg over tid.

- Sekskantlaft går for å være eldre enn 1800
- Åttekantet laft fra ca. 1830

Reisverk / bindingsverk

Tømmerhusene var materialkrevende. Oppgangssaga kom i bruk fra ca. 1500. Da kunne man bygge hus av reisverk og bindingsverk som var mindre materialkrevende. Husene ble panelt (kledd med bord). I reisverket ble plankene satt på ende, tett sammen. For å styrke og tetthet veggen ble det laget spor i plankene, dvs. not og fjær.

Bindingsverket ble etter hvert enerådende i moderne trehusbebygning. Det er rammeverk med store åpninger der det er god plass til isolasjon. Veggene kles på begge sider med isolasjon.

Isolasjon

Mose, lav, jord, sagflis og høvelflis. Først i 1950-årene kom isolasjonsmateriale som glassull og steinull.

Dagens flis-isolasjon som går under betegnelsen Hunton og Iso fiber, som er basert på gjenvunnet papir. Hunton og Iso fiber brukes ofte i forbindelse med begrepet sunde hus – der plast på innsiden er erstattet med damp-brems/papirbasert – ikke så veldig tette.

Taktekkingsmaterialer

Amtmann Sommerfeldt forteller i 1790 om ulike måter å tekke husene på

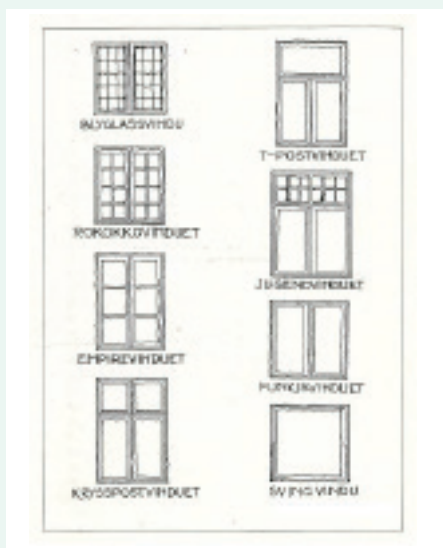
- Granbark eller fyrrebark .
Grantrærne ble borkeflådd der de stod. Tok hardt på skogen, trærne tørket inn.
- Bark bedekt med spon av gran eller furu.
I dag er borketakene forsvunnet. På 1800-tallet startet man mange steder høvling av takflis, og flistaket erstattet i mange sammenhenger borketekkingen.
- Never belagt med jord eller små steiner
- Saugbord
- Skiverstein
- Teglstein
Teglstein kom i vanlig bruk fra 1770-åra. Teglverket på Rognstad var et av de første og også det største. Mot slutten av 1800-tallet var det tegl som dominerte takene.

Oppvarming

På midten av 1700-tallet produserte jern- og glassverkene store mengder ovner og vindusglass, produkter som også bøndene fikk råd til å kjøpe.

Vindu

Av vinduets form og ruteinndeling kan vi lese omtrentlig alder på huset. Som regel skal vinduene alltid følge den stilarten huset er i nå.

Historisk alminnelige vindustyper

- Blyglassvindu fra ca. 1600–1750.
- Smårutete med 6 vinduer i ramma 1700-tallet.
- 8 ruter i ramma fra ca. 1790–1830.
- Empirvindet med tre store ruter i ramma fra ca. 1820–1900.
- Krysspostvinduet fra ca. 1860–1920
- 1900-tallet: Jugendvinduet, funkisvinduet og husmorvinduet fra 1960.

Boka «Gamle trehus» har mye stoff om vinduer og dører ift. stilarter.

Dør

Fra siste halvdel av 1700-tallet ble det vanlig med overlys ved hjelp av smale vinduer over døra. Et hundre år senere ble det satt inn glass i selve døra.

DE ANDRE HUSENE PÅ GÅRDEN

- Hus for oppbevaring av matvarer
- Hus for gardens dyr og vinterfôr til dem
- Hus knyttet til spesielle produksjoner og virksomheter

Stabbur

På 1700-tallet var det gjerne nok med ett stabbur på hver gård. Kjøttmat ble oppbevart nede og kornet i 2.etg. De gårdene som økte kornproduksjonen sterkt måtte imidlertid bygge nytt stabbur i 1820-åra.

Stabburet ble gjerne plassert et stykke fra de andre husa, slik at det ikke skulle gå brann i det om det kom varme laus. Et vanlig trekk i stabburene i distriktet fra 1600- til 1700-tallet er at veggene i 2. etg er bygd ut i forhold til 1. etg med et lite sprang. Dette beskyttet veggene bedre.

I kornstabbur var det ikke uvanlig å legge dobbelt gulv med steinheller mellom. Noe som forhindret muligheten for å bore seg opp i kornbinger utenfra.

Matklokker kom i bruk utover 1800-tallet, vanlig å plassere klokketårnet på stabburet.

Fjøs og stall

Fjøs og stall var bygd hver for seg. Fjøsene var ofte tømret rett på bakken, uten vinduer med dyrene bundet rett til veggene. Møkka ble måket ut på en møkk-kok.

Embetsmennene begynte sist på 1700-tallet å bygge fjøs oppmurt av gråstein og med gjødselkjellere. Det var imidlertid etter den store omleggingen av februket i 1860-70 åra at bøndene flest bygde ordentlige fjøs. De måtte også ha mer plass til høyet som ble dyrket som kunstig eng. Dette var en dramatisk endring i gardsbebyggelsen, og som innebar en betydelig investering for den enkelte bonde.

Det nye fjøset ble ofte oppmurt inntil den gamle seks- eller åtteveggende låven. Den ble ofte bygd bredere, slik at en fikk mer forpass. Samtidig ble takhøgden på trevet slik at det kunne bygges innvendig kjøringsbruk over hele den nye låvebygningen. Stallen som før hadde stått som et eget hus med et lite fortred over, ble også bygd inntil den nye driftsbygningen.

Låve

Låven stod for seg selv. Det var først på siste halvdel av 1800-tallet at det ble vanlig med store sammenbygde driftsbygninger.

Enhetslåven

I siste del av 1800-tallet ble «enhetslåven» den vanlige formen på norske uthus. Tidligere hadde gårdene mange og relativt små uthusbygninger, en bygning for hver funksjon. Med enhetslåven ble de fleste funksjoner samlet under ett tak i en stor bygning. Typisk for enhetslåven er låvebrua som gjør det mulig å frakte høy til øvre del av bygningen, mens rom for husdyrene (fjøs og stall) er i første etasje over gjødselkjelleren. Disse ofte rødmalte låvene er en karakteristisk del av kulturlandskapet på bygdene. Overgang til enhetslåve var delvis et resultat at utskiftninger fra klyngetun med teigblanding til enkeltgårder.

Den nye låven ble ofte bygd bredere, slik at man fikk mer innvendig fôr plass. Samtidig ble takhøyden på trevet slik at det kunne bygges innvendig kjøringsbru over hele den nye låvebygningen. Stallen ble bygd inntil den nye driftsbygningen. Innkjøring med treskonning (som ikke trillet av kjørebrua) fordret noe annet enn for høvyogner. Da bøndene bygde sine kjørebruer i siste halvdel av 1800-tallet var de flate inne på låven.

Størhus / bryggerhus

Størhus eller bryggerhuset ble brukt til grovkjøkkenarbeid, baking, slakting, ølbrygging og klesvask. Dessuten ble det gjerne kokt låg til krøttera.

Bubygning

Ofte var det et eget bubygning på gardene. Det var burom for seletøy, saler og stassleder.

Det var steinrulle og lagerrom for klær.

Gjøabua på Stabu er derimot eksempel på bryggerhus, skåle og bubygning i et hus.

Jerngitterene i 2. etg vitner også om annen bruk. Stabu var lensmannsgård og lokalet ble brukt til arrestlokale.

Badstu

Et hus for tørking av korn. På Hoff prestegård står den gamle badstua fra 1789. Den var usedvanlig stor.

Prinsippet for badstuene er at det har et underrom med en stor gråsteinsovn uten pipe. Over der er det så et golv hvor kornet blir lagt utover. Større badstuer hadde hyller som kornet ble lagt utover på. Badstuene ble brukt til å tørke malt for ølbrygging og brenning, til tørking av lin og av trematerialer for å få tette gulv og paneler.

På grunn av brannfaren ble badstuene plassert et godt stykke fra tunet på garden. I dag er de fleste badstuene borte, derimot er minnet om den bevart i gamle åkernavn. Badstujordet – jordet som lå inntil badstua.

Lyur

Lyur for engeslått. Små, enkle hus, med god trekk plassert nederste i enga. Ettersom det var kornet som ble tatt inn på låven, ble høyet tatt inn her, og kjørt til gards ettersom det ble brukt. Luselafting.

Seterhus

Seterhus på åsen – enkelt bygd brukt om sommeren. Ofte bygd på gammelmåten lenge etter at nye byggematerialer var kommet. Størhus (her bodde budeia, og her skjede produksjonen av ost og smør) og fjøs. Mjølkebu – eget eller bygd sammen med størhuset. Var det mulighet for slått ble det også bygd lyu.

Liste over ulike registreringer, publikasjoner og dokumentasjoner fra museum, fylke og kommune

INFORMASJON FRA FYLKESKOMMUNEN

1.1. Databaser/nettsider

- Askeladden - automatisk fredete kulturminner, fredete bygninger og listeførte kirker
- SEFRAK – Mjøsmuseet har originalskjemaene og brukskopier på dokumentasjonssenteret. Foto er på Holmen Brænderi.
- Kartverket, Historiske kart <https://www.kartverket.no/kart/historiske-kart/>
- Innlandsgis.no

1.2. Publikasjoner

- Fylkesmannen i Oppland, Landbruksavdelingen, Trond Raddum, 2006: Balke-Lillo i Østre Toten, Småbruk/tidligere husmannsplasser, bureisingsbruk og arbeiderboliger i tilknytning til det nasjonalt verdifulle kulturlandskapsområdet
- Oppland fylkeskommune, Fagenhet for kulturvern, Kulturhistorisk rapport nr. 2-2003: Kulturminner i nasjonalt verdifulle kulturlandskap BALKE-LILLO, Østre Toten kommune i Oppland
- Nasjonal verneplan, Statens vegvesen: 230 Trondhiemske Kongevei, Østre Toten, Oppland – Hurdal, Akershus (med Skjærenbrua) [https://www.vegvesen.no/_attachment/62328/binary/16318?fast_title=Enkeltobjekter+221-270 \(230 Trondhiemske Kongevei\)](https://www.vegvesen.no/_attachment/62328/binary/16318?fast_title=Enkeltobjekter+221-270%20(230%20Trondhiemske%20Kongevei))
- NSB – diverse publikasjoner – informasjon om Skreiabanen og stasjonene.
- Oppland fylkeskommune, Fagenhet for kulturvern, Esben Waagner Birkeland ,2013: Langs Mjøsas bredder: Brygger og slipper i Oppland
- Herteig, Asbjørn Edmund (1955). Bidrag til jernalderens busetningshistorie på Toten. Skrifter utgitt av Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo II. Hist.-Filos. Klasse. 1955. No 1. Side 1- 189. Oslo

1.3. Annet registreringsarbeid:

- Fylkesmannen i Oppland, Landbruksavdelingen, Trond Raddum – registrering og planlegging av tiltak i noen setermiljøer på Totenåsen.
- Turstier på Toten – stort prosjekt for snart 20 år siden. Brosjyre om nettverket av stier som ble opprustet og severdigheter langs dem.
- Pilegrimsleden
- Fredningsstrategi – Nasjonale minoriteter – Skogfinsk – Oppland fylkeskommune har startet et arbeid med å systematisere opplysninger om skogfinsk – noe er digitalisert, andre ting samlet i permer – ikke fullført
- Fredningsstrategi – 2. verdenskrig – Oppland fylkeskommune har startet et arbeid med å systematisere opplysninger om 2. verdenskrig – noe er digitalisert, andre ting samlet i permer.

- Fagmelding Oppland fylkeskommune – pågående arbeid.
- Registreringene som ble gjort som grunnlag for Vegvesenets verneplan. Egen perm. Norsk vegmuseum kan ha mere om gamle veger.
- Stedsanalyse Skreia omkring 2010, støttet av OFK

1.4. Tilrettelegging/ formidling

- BARK: Gilhe ca 1990.
- Miljø i Totenvika, områdene nedenfor Skreia sentrum, diverse skilting og tiltak for en del år tilbake.
- Pilegrimsleden: Skilt ved utvalgte kulturminner, som Hoffsvangen og Dyste med flere, og merkestolper ved kulturminner som kirketufta på Alfstad osv.
- Kongevegen over Totenåsen: skilt blant annet ved Grøna skysstasjon.

1.5. Arealplaner

- Bygninger som er regulert til bevaring.
- Reguleringsarbeid Lena.
- Reguleringsarbeid Kapp.

1.6. Tilskuddsordninger

Det kan finnes mye informasjon om enkeltminner i søknader om tilskudd: SMIL-ordningen.

Publikasjoner (Bygningsvernrådsgiver)

Seterbygningene – verdier og utfordringer

https://www.byggogbevar.no/media/1205/seterbygningene-verdier-og-utfordringer_oppland.pdf

Prosjektet Ny bruk av ledige landbruksbygg (i Hedmark og Oppland),

Tre innslag fra Østre Toten - Gåserud, Lae vestre og Hveem østre:

<https://landbruksbygg.nlr.no/18408/18417/19019/20015/>

<https://landbruksbygg.nlr.no/media/ring/1238/HVEEM%20%C3%98STRE%20i%20%C3%98stre%20Toten.pdf>

<https://landbruksbygg.nlr.no/media/ring/1238/LAE%20VESTRE%20i%20%C3%98stre%20Toten.pdf>

<https://landbruksbygg.nlr.no/18408/18417/19019/19416/19422/>

Eksemplene ligger på nettet, men veldig komplisert tilgjengelig - linkene mangler nlr i navnet, den må føyes til for å få tilgang.

Balke-Lillo på CD

Tilskuddsordninger

Årsrapportene fra bygningsvernrådsgiveren har ganske komplett oversikt over de fra Mjøsmuseets region som har mottatt tilskudd fra Kulturminnefondet de siste årene (2011 og framover).

De siste års tildelinger fra UNI-stiftelsen går også fram av årsrapportene (2014 og framover). Dette kan også hentes fra nettsida til UNI.

Årsrapport for 2017 mangler foreløpig.

Annet

- Komplette oversikt over alle befaringsrapporter ligger på eget Excel-dokument, vedl.
- Det er mulig å plukke ut en del interessante husmannsplasser særlig fra Balke-Lillo, men også noen fra lista med befaringsrapporter
- Av lista over befaringsrapporter kan en ta ut en temavis oversikt over saker bygningsvernrådsgiveren har hatt befatning med.

Setersatsninga i 1999 går for Oppland og Fylkesmannen (STILK) fram av scannet årsmelding fra det året. I Østre Toten fikk Fjørkenstadsætra til to fjøs og størhus (Rundhaugen og Haugland), samt bu og størhus (Fjørkenstad og Ouren), Laupensætra til størhus og fjøs, Maridalssætra til størhus og fjøs. Fylkeskommunen ga tilskudd til flere prosjekter på Fjørkenstadsætra og muligens andre setrer.

BYGNINGSVERN RÅDGIVERTJENESTEN VED MJØSMUSEET

BEFARINGSRAPPORTER I ØSTRE TOTEN I PERIODEN 1.1.2009–10.4.2008

Hensikt/motivasjon:

1. Råd og veiledning på generelt grunnlag/antikvarisk vurdering/vurdering av bruksmessig og teknisk tilstand, bl.a. for å ta bygningen i bruk eller fortsatt bruk (BRUK).
2. Vurdering av teknisk tilstand (TEKN).
3. Som grunnlag for å søke tilskudd til å gjennomføre tiltak (TILSK).
4. Uttalelse til riving, enkel dokumentasjon (RIV).
5. Uttalelse til plansak (PLAN).

Kategori 1 bestilt av eier, ofte etter tips fra kommunen eller fylket.

Kategori 2 bestilt av eier, eller gjennomført på eget initiativ, eller på initiativ fra andre.

Kategori 3 bestilt av eier ofte etter tips fra kommunen eller fylket.

Kategori 4 som regel bestilt av kommunen eller fylket.

Kategori 5 bestilt av kommunen eller fylket.

gnr./bnr.	Sted/objekt	Adresse	Hensikt
315/13	Fagertun – forretningsgård	Kolbu	BRUK/TEKN
23/1	Halvorsrud – gml. tun - gardssag - skåle/utedo - bryggerhus - stabbur - våningshus - smie - låve/stall	Skreia	BRUK (TILSK/RIV)
236/67	Håjen øvre - snekkerverksted	Lena	TILSK
101/3	Kapp Melkefabrikk - mjøssida	Kapp	BRUK/TEKN
101/3	Kapp Melkefabrikk - kølbingen	Kapp	BRUK/TEKN (RIV)
	Klokkergården, Hoffsvangen	Lena	PLAN

gnr./bnr. 272/1+fle	Sted/objekt Møllerhagen - hovedbygningen	Adresse Kolbu	Hensikt BRUK
247/1	Presterud - sidebygningen	Kolbu	BRUK/TILSK
158/3	Schjøll nordre - låven	Lena	BRUK/TEKN
158/3	Schjøll nordre - låven	Lena	TILSK
105/11	Senstad - våningshus - driftsbygning	Kapp	BRUK
187/7	Skjefstad nedre - låven	Lena	TILSK/BRUK/TEKN
73/4	Toreng - våningshuset - uthuset	Lena	BRUK/TEKN/(TILSK)
	Verneverdige miljøer i Yttervika		PLAN
	Balke kirke - skader i murkonstruksjonen		TEKN
121/1	Breili gård - hovedbygningen	Nordlia	TEKN
315/13	Fagertun - forretningsgård	Kolbu	TILSK
5/51	Haugen , husmannsbruk - fjøset	Skreia	BRUK/TEKN
299/3	Haukaas nordre - hovedbygningen	Kolbu	BRUK
94/1	Hoff prestegård - potetkjeller	Lena	RIV
166/67	Lae-gården - forretningsgård i Lena sentrum	Lena	BRUK
4/1	Ouren søndre - bolighus, fredet	Skreia	TEKN
99/15	Smørviken - stedet og hovedbygningen	Kapp	BRUK/TEKN

gnr./bnr.	Sted/objekt	Adresse	Hensikt
179/8	'Telegrafen' på Hoff	Lena	RIV
	Smørvika «Del av innenlandsk sjøfarts- kultur som er unik i Norge»	Kapp	PLAN
284/8	Dyste søndre - stabbur	Kolbu	TEKN
18/2	Ekren søndre - den gamle hovedbygningen	Skreia	RIV
212/9	Nygård i Brennsæterroa - det gamle våningshuset og fjøset	Skreia	BRUK/TEKN/RIV
276/1	Ottersveen søndre - gammelt våningshus	Kolbu	BRUK/TEKN
149/4	Petterstuen (Solheim) - driftsbygningen	Lena	BRUK/TEKN
183/11+2	Stensvang - industribygg i Lena sentrum, verne vurdering	Lena	
183/11+2	Stensvang - industribygg i Lena sentrum, uttalelse til reg.plan	Lena	PLAN
166/1	Sukkestad øvre - hovedbygningen etter brann, verne vurdering (for politiet)	Lena	BRUK
286/3	Tandsæter mellom - stabburet	Kolbu	TEKN
8/3	Årsbybakken , husmannsbruk - våningshuset	Skreia	TEKN
136/9	Arneberg - driftsbygningen	Nordlia	BRUK/TEKN
133/1	Fjeld - drengestua	Nordlia	TILSK/TEKN
37/1	Grøna , tidligere skysstasjon - stedet og bygningene	Skreia	BRUK/TEKN/TILSK
5/8+10	Haugland - sommerfjøset, landskapstiltak	Skreia	TEKN/(TILSK)

gnr./bnr.	Sted/objekt	Adresse	Hensikt
90/2	Kilestranden , husmannsbruk - våningshuset	Kapp	BRUK/TEKN
21/8	Panengstuen , husmannsbruk - stedet, eier og RA	Skreia	BRUK
71/1	Hveem østre - tun med flere gamle bygninger	Lena	BRUK/TEKN
24/1	Hørland - smia	Skreia	TEKN
	Nedre Skreiskog hytte , alm.l. nr. 5		BRUK/TEKN/(TILSK)
24/11	Slåtsveen , husmannsbruk - våningshus	Skreia	BRUK/TEKN/(TILSK)
70/9	Thorstad - størhuset	Skreia	TEKN/(TILSK)
8/!	Årsby - stabburet	Skreia	TEKN/(TILSK)
	Bekymringsmelding		PLAN/RIV
68/1	Faarlund østre - den gamle hovedbygningen	Skreia	TEKN/(TILSK)
255/1	Fjeldberg - det gamle Holte klokkestøperi	Kolbu	TEKN/(TILSK)
236/7	Håjen øvre - våningshuset - tilbygg	Lena	TILSK/TEKN
	Kraby stasjon - stasjonsbygningen	Lena	TEKN/TILSK
13/20	Lilleeng - våningshuset - tilbygg	Skreia	BRUK
147/28	Nord-Bytet/Bytet - gmlt våningshus/kubbehus verne vurdering	Lena	BRUK/TEKN/RIV
70/9	Thorstad - gjelder størhuset - takarbeidene er ferdig	Skreia	TILSK/TEKN

264/3	Ytterenga - våningshus, flytting	Kolbu	RIV
207/1	Østby - kårbygningen, stabburet/størhuset	Skreia	TEKN/(TILSK)

BYGNINGSRÅDGIVERS ENGASJEMENT INN MOT TEMAER KNYTTET TIL FREDEDE OG VERNEVERDIGE BYGNINGER I PRIVAT OG OFFENTLIG EIE 2019

Auern, Totenvika	Fredet våningshus i Totenvika Tildelt midler fra RA. <i>Div. oppfølging.</i>	Privat/Kulturarv
Bjørkebakken, Totenvika	Hytte/bu nede ved Mjøsa. Tilstands- og tiltaksvurdering, grl. for tilskuddsøknad. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Dalby, Skreia	Gammel husmannstue på Krabyskogen. Tilstands- og tiltaksvurdering, grl. for tilskuddsøknad. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Dysthe, Kolbu	Uttalelse til ferdig rapport for Kulturminnefondet. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Fossen, Skreia	Gammelt vognskjøl og potetlager. Tilstands- og tiltaksvurdering, grl. for søknad om SMIL-tilskudd. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Foss, Kapp	Rivesøknad våningshus. <i>Befaring/rapport utført av Tore Røbergshagen i fylkeskommunen i mitt sykefravær.</i>	Privat/Kommunen/ Kulturarv
Gimle på Kampen ved Håjen, Lena	Gammelt våningshus. «Mary-huset». Tilstands- og tiltaksvurdering, grl. for søknad til Kulturminnefondet. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Hammerstad nordre, Totenvika	Hovedbygningen på gården, hovedtema vinduer. Tilstands- og tiltaksvurdering. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Haugerud, Kolbu	Gammelt stabbur. Tilstands- og tiltaksvurdering. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Hersjøen fellessæter på Totenåsen	Det gamle fellesfjøsset – aktivitetshus for hytteeierne? Tilstands- og tiltaksvurdering, og søknad om SMIL-tilskudd. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/Allmenning
Hjemli nedre, Skreia	Uttalelse til søknad om riving av gammelt sveitserstils våningshus. Alternativ til riving. <i>Befart tre ganger – med eier, Kulturarvenheten, alene/rapport.</i>	Privat/Kulturarv

Dalheimgården, Lena (Hommerstadgården)	Kombinert bolig og forretningsgård, rik på jugendstilelementer. Tilstands- og tiltaksvurdering. gr.l. for videre prosjektering. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Kvem østre	Gårdsanlegg fra 17-1800-tallet, oppdatering av tilstands-og tiltaksvurdering fra 2014, gr.l. for søknader om tilskudd. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Kværum Mølle	Gammelt mølleanlegg inntil Lenaelvas stryk gjennom Skreia tettsted. Tilstands- og tiltaksvurdering, gr.l. for søknad til Kulturminnefondet. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Toten Montessori-skole, Kolbu (gamleskolen på Lund)	Styret for skolen vurderer riving av gamleskolen. Tilstands- og tiltaksvurdering. Oppkobling til prosjektet BEVAR BYGG – BEVAR KLIMA, case-studier som skal belyse effekten av å oppgradere bygninger bruksmessig og energimessig som alternativ til riving og nybygging. <i>Befaring/rapport 2020.</i>	Privat/eier
Nordby, Lensbygda	Fødestedet til grunnleggeren av IDEAL flatbrødfabrikk. Våningshus som er gjort om til garasje. Eier ønsker å rive. Tilstands- og tiltaksvurdering. <i>Befaring. Rapporten skrives i 2020.</i>	Privat/eier
Hytte ved Furu-sjøen i Nord-Fron	Eierne på i Østre Toten. Veiledning ift. tiltak på bygninger. Henvist også til Håvard.	Privat/eier
Rogneby, Kraby	Takrenner på fredet drengestue. <i>Veiledning per e-post.</i>	Privat/eier
Solbakken, Lena	Fødested for musiker og komponist Leif Solberg. Bygninger rike på jugendelementer. Regulert til bevaring i reg.plan fra 2010. Oppkjøper ønsker å rive for å bygge ut området med 15 leiligheter. Tilstands- og tiltaksvurdering. gr.l. for videre bevaring og bruk. Saken fortsetter inn i 2020. <i>Befaring bl.a med Kulturarv/Rapport.</i>	Kommunen/Kulturarv
Smia på Røise, Kolbu	Div. oppfølging med gjennomføringen av restaureringsarbeidene på smia.	Privat/Håndverker
Ødegården (Øgarden) i Rossgutua, Skreia	Beitefjøs med mjølkestall, i bruk i mjølkeproduksjon på Balke vestre inntil for ca. 20 år siden. Eier ønsket egentlig å rive. <i>Befaringer med bl.a Kulturarv/rapport.</i>	Kommunen/Kulturarv
Østre Toten sjukehus	Den gamle sjukehusbygningen er av kommunen meldt inn til Planforum i fylkeskommunen, de ønsker å rive. <i>Uttalelse og foto til Kulturarv.</i>	Kommunen/ Kulturarv

BYGNINGSRÅDGIVERS ENGASJEMENT INN MOT TEMAER KNYTTET TIL FREDEDE OG VERNEVERDIGE BYGNINGER I PRIVAT OG OFFENTLIG EIE 2020

Allestan, Skreia	Driftsbygningen har kollapse. Eier ønsker å føre opp et nytt uthus som er litt mer enn dobbel villagarasje. <i>Uttalelse i hovedsak til kommunen.</i>	Privat/eier
Bjørkebakken, Totenvika	Hytte/bu nede ved Mjøsa. Tilstands- og tiltaksvurdering, gr.l. for tilskuddssøknad. <i>Befaring med rapport.</i>	Privat/eier
Det tidligere ekspedisjons- huset til damp- skipsanløpet på Kapp Melkefabrikk for trafikk mellom Kapp og Hamar	Tilstands- og tiltaksvurdering. <i>Befaring med rapport.</i>	Kommunen som eier
Hermanrud, Kapp	Gjennomgang av bygningsmiljøet, teknisk/antikvarisk tilstand. <i>Befaring med rapport.</i>	
Dalheimgården, Lena (Hommer- stadgården)	Kombinert bolig og forretningsgård, rik på jugendstil- elementer. Tilstands- og tiltaksvurdering, gr.l. for videre prosjektering. <i>Befaring/rapport.</i>	Privat/eier
Kølbingen ved Kapp Melkefabrikk	Uttalelse til søknad om riving.	Kommunen som eier
Toten Montessori- skole, Kolbu (gamleskolen på Lund)	Styret for skolen vurderer riving av gamleskolen. Tilstands- og tiltaksvurdering. Oppkobling til prosjektet BEVAR BYGG – BEVAR KLIMA, case-studier som skal belyse effekten av å oppgradere bygninger bruks- messig og energimessig som alternativ til riving og nybygging. <i>Rapportskriving etter befaringen i 2019.</i>	Privat/eier
Molberg, Totenvika	Tiltak på gammel reisverks utløp. <i>Befaring med rapport.</i>	Privat/eier
Nordby, Lensbygda	Fødestedet til grunnleggeren av IDEAL flatbrødfabrikk. Våningshus som er gjort om til garasje. Eier ønsker å rive. Tilstands- og tiltaksvurdering. <i>Rapportskriving. Befart i 2019.</i>	Privat/eier

Ødegården (Øgarden) i Rossgutua, Skreia	Beitefjøs med mjølkestall, i bruk i mjølkeproduksjon på Balke vestre inntil for ca. 20 år siden. Eier ønsket egentlig å rive. <i>Stedet har kommet velberget ut av knipa. Fylkeskommunen finansierer TG-løft fra 2 til 1.</i>	Kulturarv i fylkeskommunen
Stiftelsen Norsk Hestesenter, Starum	Det lille ridehuset oppført i 1942 av de tyske okkupantene. Står omtrent som da tyskerne forlot stedet. Viktig, bevart kulturminne mye også pga. autentisiteten og relativt god teknisk stand. Er i bruk som ridehus også i dag. <i>Befaring med rapport.</i>	Privat/eier

Hvor finne lokalhistorisk informasjon?

- Bygdebok 1–5
- Årbok for Totn 1978–2005
 - Temaregister
- Årbok for Mjøsmuseet fra 2006 –
- Norske gardsbruk
- Perm biblioteket: Fornminner i Oppland, Østre Toten
- Jacobsen, Harald: Kulturminner og skogbruk. Publisert 1997.
- Østbye Thor: Kulturminner. Friluftsliv. Naturområder langs Lenaelva mellom Sundvika og Bråstaddalen.
- Toten almænningshistorie
- Toten målet
- O. Rygh: Gardsnavnene
- Rolv Dahl, Ole Nashoug & Johan Petter Nystuen (red.): Mjøsområdet, geologi og landskap. «Norges skjønneste og frugtbareste Ægn». Publisert 2017.
- Ole Nerseth, Erik Langedal og Jens Bjørseth: Toten og Banken - om utviklingen i lokalsamfunnet og lokalbanken. Utgitt av Toten sparebank i 2004.
- Kulturminnesøk
- Askeladden
- KULA – et register over Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse
- SEFRAK-registreringer
- Lokalhistoriewiki
- Kulturhistoriske stedsanalyser for Kapp, Skreia og Lena
- Kulturhistoriske arkiver:
 - Oppland slekt og data
 - Digitalarkivet
 - Digitalt museum
 - Statsarkivet Hamar
 - Photoserviceoppland.no
 - KN reise

Liste over kulturminner i Østre Toten

BRYGGER

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Fjellhaug brygge, Totenvika		Annen bygningslokalitet	1800-tallet
Hjell brenneri brygge, Totenvika		Annen bygningslokalitet	1800-tallet
Åpningen brygge, Totenvika		Annen bygningslokalitet	1800-tallet, fjerde kvartal
Talloddenbrygga, Kapp		Annen bygningslokalitet	Etterreformatorsk tid
Smørvigen, Kapp		Annen bygningslokalitet	1800-tallet, første kvartal
Kapp ferjebrygge, Kapp		Annen bygningslokalitet	1900-tallet, tredje kvartal
Kapp Brygge, Kapp		Annen bygningslokalitet	1800-tallet, fjerde kvartal
Storbrygga, Kapp Melkefabrikk		Annen bygningslokalitet	1800-tallet, fjerde kvartal
Steinbrygga		Annen bygningslokalitet	1800-tallet, fjerde kvartal
Hekshus brygge		Annen bygningslokalitet	1800-tallet, tredje kvartal

TEGELVERK

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Rognstad Teglverk	Rognstad Teglverk	Glass-keramikk-tegl produksjon	1700-tallet
Leiruttak	Leiruttak	Glass-keramikk-tegl produksjon	Etterreformatorsk tid
Teglverk, Damstokkbrua	Teglverk, Damstokkbrua	Glass-keramikk-tegl produksjon	Etterreformatorsk tid

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Teglverk, Forstadkvennom	Teglverk, Forstadkvennom	Glass-keramikk-tegl produksjon	Etterreformatorsk tid
Narumsverket	Narumsverket	Glass-keramikk-tegl produksjon	1800-tallet
Teglverk, Tonga, Kolbu	Teglverk, Tonga, Kolbu	Glass-keramikk-tegl produksjon	1900-tallet
Leiruttak, Kolbu	Leiruttak, Kolbu	Glass-keramikk-tegl produksjon	Etterreformatorsk tid
Teglverk og Frørenseri	Teglverk og Frørenseri	Glass-keramikk-tegl produksjon	1800-tallet, fjerde kvartal 1900-tallet, første kvartal
Teglverk, Vestre Kraby	Teglverk, Vestre Kraby	Glass-keramikk-tegl produksjon	1800-tallet, tredje kvartal
Teglverk, Fjellhaug	Teglverk, Fjellhaug	Glass-keramikk-tegl produksjon	1800-tallet, tredje kvartal
Teglverk, Fjørkenstad	Teglverk, Fjørkenstad	Glass-keramikk-tegl produksjon	1800-tallet, tredje kvartal

GARVERI

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Brohaug Garveri	Brohaug Garveri	Industrianlegg	1800-tallet, første kvartal
Grønland garveri	Grønland garveri	Industrianlegg	1800-tallet
Garveri, Håjen	Garveri, Håjen	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Brovold Garveri	Brovold Garveri	Industrianlegg	1800-tallet

MØLLE / INDUSTRI

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Mølla på Sveen/Møller	Mølla på Sveen/Møller	Industrianlegg	1700-tallet, tredje kvartal
Mølle på Galgerudbruket	Mølle på Galgerudbruket	Industrianlegg	1800-tallet, første kvartal
Kværnum bruk	Kværnum bruk	Industrianlegg	1800-tallet, fjerde kvartal
Frørenseri, kornrenseri.	Frørenseri, kornrenseri.	Industrianlegg	Etterreformatorisk tid
Landheim Veveri	Landheim Veveri	Industrianlegg	1800-tallet, fjerde kvartal
Kjølseth Brænderi	Kjølseth Brænderi	Industrianlegg	1800-tallet, andre kvartal
Sag, Fossen	Sag, Fossen	Industrianlegg	1800-tallet, fjerde kvartal
A/S Opland Potetmelfabrikk	A/S Opland Potetmelfabrikk	Industrianlegg	1900-tallet, andre kvartal
Brustu-Mølle, Jeriko Mølle	Brustu-Mølle, Jeriko Mølle	Industrianlegg	1700-tallet, tredje kvartal
Håjen mølle	Håjen mølle	Industrianlegg	1800-tallet, fjerde kvartal
Toten Potetmelfabrikk	Toten Potetmelfabrikk	Industrianlegg	1800-tallet, fjerde kvartal
Gjerstad Brænderi	Gjerstad Brænderi	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal
Sagbruk, Håjen	Sagbruk, Håjen	Industrianlegg	Etterreformatorisk tid
Sagbruk med flishøvel, Håjen	Sagbruk med flishøvel, Håjen	Industrianlegg	1900-tallet, første kvartal
Jerstadbruket	Jerstadbruket	Industrianlegg	Etterreformatorisk tid
Hallingstad Mølle og sagbruk	Hallingstad Mølle og sagbruk	Industrianlegg	Etterreformatorisk tid
Smie og frørenseri, Smedstad	Smie og frørenseri, Smedstad	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Kolbu Bruk	Kolbu Bruk	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal
Farger, Kolbu	Farger, Kolbu	Industrianlegg	1800-tallet
Narum Brenneri	Narum Brenneri	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Sagbruk, Narumbrua	Sagbruk, Narumbrua	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Mølle, Molstad	Mølle, Molstad	Industrianlegg	1700-tallet, fjerde kvartal
Mølle og sagbruk, Røyse	Mølle og sagbruk, Røyse	Industrianlegg	1600-tallet, første kvartal
Bråstad Mølle	Bråstad Mølle	Industrianlegg	1900-tallet, første kvartal
Fargerhaugen	Fargerhaugen	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Nedre Kvikstadbruket	Nedre Kvikstadbruket	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Fjølstadbruket mølle	Fjølstadbruket mølle	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Øvre Kvikstadbruket	Øvre Kvikstadbruket	Industrianlegg	Etterreformatorsk tid
Toten Flatbrødfabrikk	Toten Flatbrødfabrikk	Industrianlegg	1900-tallet, andre kvartal
Kloppen Trevarefabrikk, Kraby	Kloppen Trevarefabrikk, Kraby	Industrianlegg	1900-tallet, første kvartal
Solhaug Trevarefabrikk	Solhaug Trevarefabrikk	Industrianlegg	1900-tallet

BRENNERI

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Hjell Brenneri	Hjell Brenneri	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal
Bilitt Brenneri	Bilitt Brenneri	Industrianlegg	1800-tallet, andre kvartal
Hekshus Brenneri	Hekshus Brenneri	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal
Bilitt Mølle	Bilitt Mølle	Industrianlegg	1900-tallet, første kvartal
Hermanrud Mølle	Hermanrud Mølle	Industrianlegg	1900-tallet, første kvartal
Toten Bryggeri	Toten Bryggeri	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal
Lindstad Konfeksjonsfabrikk	Lindstad Konfeksjonsfabrikk	Industrianlegg	1900-tallet, andre kvartal
Frørenseri	Frørenseri	Industrianlegg	1800-tallet, tredje kvartal
A/S Hveems Frørenseri	A/S Hveems Frørenseri	Industrianlegg	1800-tallet, fjerde kvartal
Hermandrud	Hermandrud	Industrianlegg	1800-tallet, første kvartal 1800-tallet, fjerde kvartal
Gile Brenneri	Gile Brenneri	Industrianlegg	1800-tallet, andre kvartal
Pottaskekokeri, Lunna	Pottaskekokeri, Lunna	Industrianlegg	1700-tallet, fjerde kvartal

KIRKER

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Alfstad kirkested	Alfstad kirkested	Kirkested	Middelalder
Dyste kirkested	Dyste kirkested	Kirkested	Middelalder
Alstad (Alfstad) kirkested		Kirkested	Middelalder
Balke kirkested	Balke kirkested	Kirkested	Middelalder
Fjell kirkested		Kirkested	Middelalder
Hoff kirkested	Hoff kirkested	Kirkested	Middelalder
Kapp kirkested	Kapp kirkested	Kirkested	1900-tallet, andre kvartal
Kolbu kirkested	Kolbu kirkested	Kirkested	Middelalder 1700-tallet, andre kvartal
Kvem (Hveem) kirkested		Kirkested	Middelalder
Nordlien kirkested	Nordlien kirkested	Kirkested	1900-tallet, første kvartal
Totenviken kirkested	Totenviken kirkested	Kirkested	1800-tallet, fjerde kvartal

KRAFTSTASJONER

Anton Balkes elektrisitetsverk	Anton Balkes elektrisitetsverk	Kraftverk	1900-tallet, første kvartal
Kraftstasjon, Fossen	Kraftstasjon, Fossen	Kraftverk	1900-tallet, andre kvartal
Kraftstasjon	Kraftstasjon	Kraftverk	1900-tallet
Kraftstasjon, Håjen	Kraftstasjon, Håjen	Kraftverk	Etterreformatorsk tid

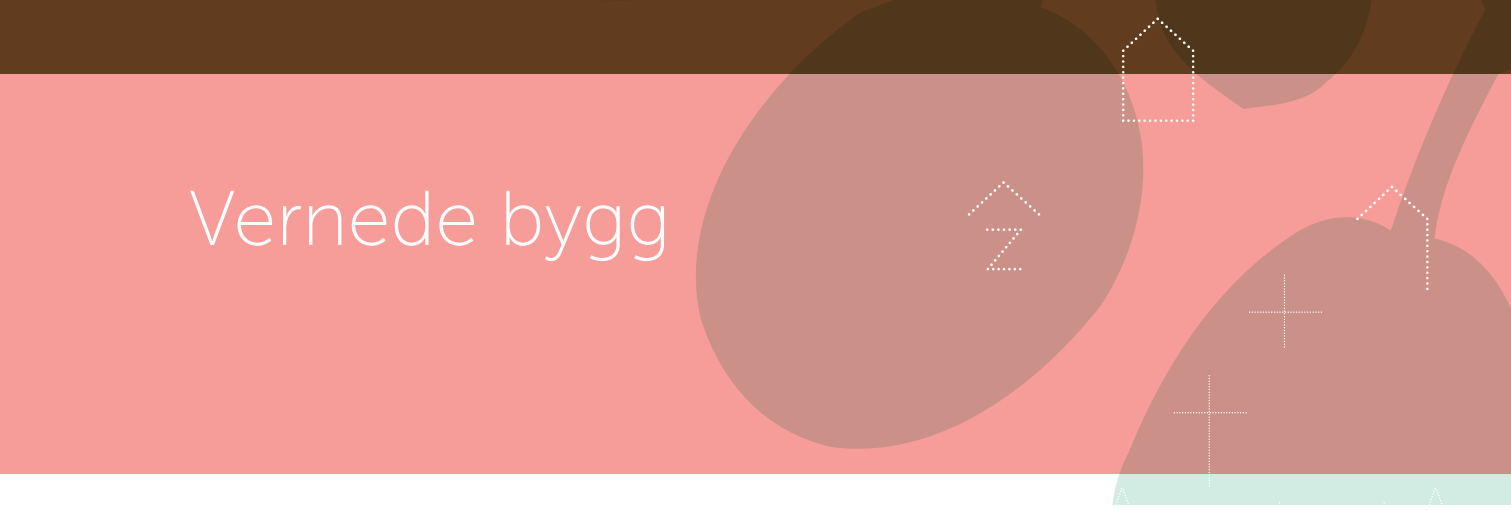
MEIERIER

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Meieri, Narumsbrua	Meieri, Narumsbrua	Meieri – ysteri	1800-tallet
Bråstad Meieri	Bråstad Meieri	Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Lena Meieri	Lena Meieri	Meieri – ysteri	1900-tallet, første kvartal
Fossen Meieri	Fossen Meieri	Meieri – ysteri	1900-tallet, andre kvartal
Kolbu Meieri	Kolbu Meieri	Meieri – ysteri andre kvartal	1900-tallet,
Nordliens Meieri	Nordliens Meieri	Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Hammerstads Meieri	Hammerstads Meieri	Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Vikens Meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Hoff Meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Bilitts meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Olterud meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, fjerde kvartal
Setne Meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Kjølseth meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Grans/Lensbygdens meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal
Hjell meieri		Meieri – ysteri	1800-tallet, tredje kvartal

SAGBRUK

Navn	Wikipedia artikkel	Kategori	Datering
Mølle m/tørke, høvleri og sag	Mølle m/tørke, høvleri og sag	Mølle/kvernhus	Etterreformatorsk tid
Torfesta Sag, Torfesta	Torfesta Sag, Torfesta	Sagbruk	1800-tallet, fjerde kvartal
Homla Sag	Homla Sag	Sagbruk	1900-tallet, tredje kvartal
Fredrikstad Sag	Fredrikstad Sag	Sagbruk	1900-tallet, tredje kvartal

Vernede bygg

Etter at Anders Bugge, som representant for Riksantikvaren, besøkte storgardsmiljøet i bygda i 1921, ble følgende hus vedtatt fredet i 1923:

Auren (hovedbygning)
Billerud (hovedbygning)
Dyrin (hovedbygning, brant i 1978)
Haugen (hovedbygning)
Kjørkje-Balke (hovedbygning)
Rognstad (hovedbygning og drengstuebygning)
Skiptvollen (hovedbygning fra Kvem, nå på Mjøsmuseets anlegg på Steinberg)
Vang (hovedbygning)
Vester-Balke (hovedbygning)

Støtteordninger innen kulturminnevernet

Støtteordning SMIL-MIDLER

Forvaltes av kommunene.

Formål med ordningen:

Ivareta natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet, og redusere forurensningen fra jordbruket. Målfakta innsats med utgangspunkt i lokale behov, utfordringer og målsetninger.

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket:

- Planlegging/tilrettelegging av fellestiltak
- Gammel kulturmark
- Biologisk mangfold
- Kulturminner, kulturminner og freda/verneverdige bygninger
- Tilgjengelighet og friluftsliv
- Leplanting/landskapsplantinger og vegetasjonssoner
- Fangdammer o.l.
- Hydrotekniske tiltak

Må gjennomføres på landbrukseiendom, og ikke være en del av den vanlige jordbruksdriften.

Hvem kan søke?

Private eiere.

Støtteordning KULTURMINNEFONDET

Styres av tildeling fra Klima og miljødepartementet.

Løpende søknadsfrist.

Formål med ordningen:

Bevilge penger til tiltak som skal sørge for istandsetting og god bevaring av verneverdige kulturminner.

Hvem kan søke?

Tilskuddsordningen er et lavterskeltilbud til private eiere. Også frivillige lag og organisasjoner, enten de eier kulturminnene selv eller forvalter dem på vegne av andre, kan søke.

Støtteordning

NORSK KULTURARV

Ideell, nasjonal stiftelse med egenkapital fra offentlig og privat sektor i nært samarbeid med Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Formål med ordningen:

Sikre kulturarven vår for kommende generasjoner gjennom bærekraftig bruk. ØTK er medlem.

- Ivareta interessene til eiere og brukere av freda og verneverdige kulturminne
- delta aktivt i forsvarleg næringsutnytting av kulturarven
- gjennom økonomisk og fagleg hjelp drive aktivt kulturminnevern over heile landet.

Arbeider med holdningsskapende virksomhet, informasjon og formidler verdier som inspirasjon, kunnskap og identitet.

Ivareta interessene til eiere og brukere av freda og verneverdige kulturminne

Hvem kan søke?

Norsk Kulturarv har en tilskuddsordning der idrettslag, skole, barnehage kan få kr. 4000,- til å rydde et kulturminne.

Støtteordning

STIFTELSEN UNI

Allmennyttig stiftelse som verner mennesker og fortidsminner.

Formål med ordningen:

Å fremme allmennyttig virksomhet innen skade- og miljøvern, for derved å bidra til en trygg utvikling i det norske samfunnet.

Hvem kan søke?

Stiftelsens bidrag skal i første rekke være økonomisk støtte til prosjekter og påskjønnelse til institusjoner og enkeltpersoner.

Støtteordning
FORTIDSMINNEFORENINGEN

Søknadsfrist 1. mars.

Formål med ordningen:

Bidra til at færre kulturminner går tapt.
Styrke og ivareta tradisjonelle håndverksteknikker.
Sikre kulturminner som er allment tilgjengelige.

Prioriterer prosjekter med fokus på kompetanseoverføring. Bygningene det søkes for må være tilgjengelige for allmennheten og ha og en plan for videre bruk.

Hvem kan søke?

Eiere av kulturminner som står i fare for å gå tapt.

Støtteordning
GJENSIDIGESTIFTELSEN

Søknadsfrist 15.september.

Formål med ordningen:

Støtter prosjekter innen sikkerhet, mestring, sosial inkludering og mangfold, fysisk aktivitet og kosthold.

Hvem kan søke?

Lag, foreninger og organisasjoner, frivilligsentraler, interkommunale friluftsråd, off. virksomhet i samarbeid med lag og foreninger der sistnevnte står som mottaker av støtten.

Støtteordning
SPAREBANKSTIFTELSEN DNB

Søknadsfrist 1.februar og 1.september.

Formål med ordningen:

Tiltak som har verdi over tid, og primært fysiske investeringer og/eller kompetanseutvikling.
Kategorier: Kunst og kultur, kulturminner og historie, friluftsliv og naturkunnskap, nærmiljø, idrett og lek.

Hvem kan søke?

Lag og foreninger, privat- og offentlig virksomhet.

Støtteordning
TOTENS SPAREBANK

Søknadsfrist i april hvert år.

Formål med ordningen:

Gir sponsormidler og gaver til allmennyttige formål.

Hvem kan søke?

Kan søkes av lag, organisasjoner, kultur- og idrettsliv.

Støtteordning
Klima- og miljødepartementet:

TILSKUDD TIL TILTAK I UTVALGTE KULTURLANDSKAP I JORDBRUKET

Søknadsskjema skal sendes Fylkesmannens landbruksavdeling.

Formål med ordningen:

Skal medvirke til å sikre verdier knyttet til naturmangfold, landskap, kulturminner og kulturmiljø. Ordningen gjelder tiltak innenfor Utvalgte kulturlandskap i jordbruket slik disse er avgrenset i Naturbase.

Hvem kan søke?

Målgruppe for ordninga er grunneiere, privatpersonar, lag og foreninger på lokalt og regionalt nivå, landsdekkende organisasjonar, kommuner og institusjoner.

Støtteordning
RIKSANTIKVAREN

Som hovedregel skal søknaden sendes fylkeskommunen som vurderer og prioriterer tiltakene før de etter søknad får overført midler fra Riksantikvaren.

Formål med ordningen:

Å hindre tap av kulturminne, kulturmiljø og landskap, og ta vare på kulturminne som bruksressurser og som grunnlag for kunnskap, oppleving og verdiskaping

Hva kan det søkes om

- arkeologiske kulturminne
- brannsikring av tette trehusmiljø
- bygningar, ruinar og anlegg frå mellomalderen (før 1537)
- bygningar og anlegg etter 1537
- fartøy
- fartøyvernsentra
- konservering av fast inventar

- konservering av kyrkjekunst
- kulturmiljø og kulturlandskap
- kulturminnearbeid i kommunane
- samiske kulturminne og kulturmiljø
- tekniske og industrielle kulturminne
- verdiskaping
- verdsarv

Hvem kan søke?

Eiere eller forvaltere av kulturminner kan søke om tilskudd til tiltak som for eksempel istandsetting, sikring og skjøtsel.

Private eiere og forvaltere kan være enkeltpersoner, stiftelser, styret i lag/ foreninger / organisasjoner eller lignende.)

Støtteordning

INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Formål med ordningen:

Tilskudd til istandsetting av fredete bygninger og anlegg

Formål: Istandsetting av fredete bygninger og anlegg slik at de oppnår et ordinært vedlikeholds nivå.

Søknadsfrist: 1. november hvert år.

Tilskudd til forundersøkelse av fredete bygninger og anlegg

Formål: Vurdering av bygningens tekniske tilstand og behov.

Søknadsfrist: Løpende.

Tilskudd til arkitektfaglig bistand for fredete bygninger og anlegg

Formål: Vurdering av bygningens muligheter

Søknadsfrist: Løpende.

Tilskudd til strakstiltak / sikringstiltak på fredete bygninger og anlegg

Formål: Tiltak som kan stoppe skadeutvikling på fredete bygninger og anlegg i påvente av langsiktig istandsetting.

Søknadsfrist: Løpende.

Lokale og regionale aktører innen kulturminnevernet

OLAVSKILDEN ARBEIDSLAG

Arbeidsområde

Olavskilden arbeidslag er stiftet for å bevare, restaurere og gjøre kulturminner på Totenåsen mere kjent. De har også ryddet og merket mange gamle stier/veier på åsen slik at disse nå er fine turløyper.

Kontakt

Olavskilden Arbeidslag
v/Eivind Peder Hveem
Tlf.: 901 22 308
tandberg@bbnett.no

For spørsmål vedrørende stiene:
Reidar Brennsæter, tlf. 917 12 112

2-ERTURA

Arbeidsområde

2-ertura er en dugnadsgjeng som er opptatt av å ivareta kulturminner på Totenåsen. De rydder og setter i stand igjen gamle seterveger og stier i allmenningslodd nr. 2.

Kontakt

2-ertura
v/ Sverre Dyste
Tlf.: 406 37 887

SKIBLADNERS VENNER

Arbeidsområde

Å sørge for at «Den Hvite Svane» har en trygg framtid. Stadig nye krav fra myndigheter, påbud om utstyr, nødvendig vedlikehold og restaureringer, gjør at Skibladner behøver drahjelp fra sine venner.

Kontakt

Skibladnerkontoret
Tlf.: 611 44 080

Skibladners Venner
venner@skibladner.no

KRABY STASJONS VENNER

Arbeidsområde

Foreningens formål er å bevare og vedlikeholde stasjonsbygningen fra 1902 på Kraby stasjon.

Kontakt

Styreleder Per Ivar Rognlien, Krabyskogvegen 104, 2850 Lena

Org nr: 916 127 286

TOTEN HISTORIELAG OG ØKOMUSEUM

Arbeidsområde

Har som formål å fremme interesse for museumsdrift og historisk formidling i distriktet. Eier Stenberg friluftsmuseum og har en stor samling gjenstander.

Kontakt

Styreleder Hans Seierstad
hans.seierstad@gmail.com
Tlf.: 905 55 653

TOTEN MÅLLAG

Arbeidsområde

Medlemsorganisasjon av Noregs mållag, som har som hovedformål å ta vare på dialektene og det nynorske skriftspråket.

Kontakt

Jorunn Ingeborg Aarsby
Jori-aar@online.no

MJØSMUSEET, DOKUMENTASJON OG FORMIDLING

Arbeidsområde

Dokumentere, forske og formidle kunnskap om levd liv på Gjøvik og Toten.

Kontakt

E-post: post@mjosmuseet.no
Telefon: 911 70 500 (hverdager 08.00-15.30)

Direktør Arne Julsrud Berg
Tlf.: 414 76 927
arne.julsrud.berg@mjosmuset.no

Bygningsvernrådgiver Ole Tian Jarlvang
Tlf.: 976 73 723
Ole.tian.jarlvang@mjosmuseet.no

INNLANDET FYLKESKOMMUNE, KULTURARVSEKSJONEN

Arbeidsområde

Arkeologi. Nyere tidskulturminner.

Kontakt

Seksjonssjef Kristin Loe Kjelstad
kristin.loe.kjelstad@innlandetfylke.no
Tlf.: 412 98 220

Fylkesarkeolog Irene Skauen Sandodden
irene.skauen.sandodden@innlandetfylke.no
Tlf.: 909 61 598

Arkitekt Magnhild Apeland
magnhild.apeland@innlandetfylke.no
Tlf.: 412 98 220

ØSTRE TOTEN KOMMUNE

Arbeidsområde

Plan- og næringsavdelingen:
Ivaretagelse av lovverk til det beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner.

Bygg- og eiendomsavdelingen:
Bygningsmessig vedlikehold og utvikling av kommunale bygg.

Kulturenheten:
Skape bevissthet om lokal kulturhistorie og kjennskap til bygda, attraktive publikumstilbud, opplevelser, interesse og kunnskap om kulturarven vår.

Kontakt

Plan- og næringsavdelingen
Bygg- og eiendomsavdelingen
Kulturenheten

OPPLANDSARKIVET

Arbeidsområde

Opplandsarkivet er et samarbeidstiltak om privatarkiv mellom Innlandet Fylkeskommune og de fem konsoliderte musea i Oppland: Valdresmusea, Gudbrandsdalsmusea, Randsfjordmuseet, Mjøsmuseet og Stiftelsen Lillehammer museum. Opplandsarkivet har 14 avdelinger og 4 av disse er folke- og tradisjonsmusikkarkiver. Arbeidet i Opplandsarkivet koordineres av et sekretariat. Styret i Museumsforum i Oppland, MiO, er styringsgruppe for Opplandsarkivet.

Kontakt

Sekretariatsleder Silje Cathrin Fylkesnes

Opplandsarkivets sekretariat
c/o Mjøsmuseet
P.b 13, 2858 Kapp
Tlf.: 97 13 11 42
sekretariat@opa.no

INITIATIV SKREIA

Arbeidsområde

Leier og ivaretar Pakkhuset på Skreia stasjon.

GRØNA

Arbeidsområde

Privat eier restuarerer og tilbakefører Grøna skysstasjon til storhetstiden midt på 1800-tallet. Har et ønske om å bruke Grøna til kulturformidling i ulike sammenhenger.

Kontakt

Per Idar Vingebakken
Tlf.: 995 10 990
vingeba@gmail.com

PILEGRIMSLEDEN

Granavollen pilegrimssenter

Arbeidsområde

Regionalt pilegrimssenter skal stimulere til og veilede om pilegrimsvandring innen sine respektive regioner.

Kontakt

Jane Dahl Sogn
jane.dahl.sogn@pilegrimsleden.no
jane_dahl@hotmail.com

Kulturkontoret, Østre Toten kommune

Arbeidsområde

Østre Toten kommune har ansvar for skjøtsel, vedlikehold og formidling av pilegrimsleden gjennom egen kommune.

Kontakt

Kulturkontoret v/ Kari Kveine
Tlf.: 970 20 488
kari.kveine@ostre-toten.kommune.no

REGIONALE AKTØRER INNEN KULTURMINNEVERNET

VESTOPPLAND LOKALLAG AV FORTIDSMINNEFORENINGEN

Arbeidsområde

Fortidsminneforeningen er en landsomfattende organisasjon basert på frivillige krefter. Foreningen har som formål å arbeide for bevaring av verneverdige kulturminner, samt å skape allmenn forståelse for verdien av disse. Hovedoppgavene er å forvalte historiske eiendommer, arbeide for å styrke tradisjonshåndverket og bygningsvernet, engasjere seg i lokale vernesaker og påvirke kulturminnepolitikken i Norge.

Kontakt

Dag Lindbråten
Styreleder
Tlf.: 950 22 367
dag.lindbraaten@gmail.com

Østre Toten
kommune